

Fellessak 3/16

Fastsetting av fellingskvote samt fellingsområde for lisensfelling av ulv utenfor forvaltningsområde for ynglende ulv

1. oktober 2016 til 31. mars 2017

Behandling av kvote og område for lisensfelling i lisensfellingsperioden 2016/2017

Sekretariatene foreslår i samråd med nemndslederne i reg. 4 og 5, å dele behandlingen av sesongens lisensfelling i to separate saker; fellessak 3/16 Lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen og fellessak 4/16 Lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen.

Fellessak 4/16 behandles i et senere fellesmøte mellom region 4 og 5 (berammet til medio september 2016).

Nytt bestandsmål og revidering av forvaltningsområdet

Stortinget behandlet den 6. juni 2016 Innst. 330 S (2015–2016) til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen til Meld. St. 21 (2015–2016) Ulv i norsk natur — Bestandsmål for ulv og ulvesone. Det ble vedtatt noen endringer av grensene til forvaltningsområdet for ulv, jf. vedlagt kart (figur3). Videre skal bestandsmålet for ulv i Norge være 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5. Rovviltnemndene får også myndighet til å fatte vedtak som kan berøre familiegrupper som er felles med Sverige.

Styrende dokumenter

Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr. 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for brunbjørn, gaupe, jerv, kongeørn og ulv (endret 6. juni 2016). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av rovvilt. Det er ikke gitt egne føringer for ulv foruten at forvaltningen skal være tydeligere mellom de forskjellige sonene. Dette er stadfestet i et felles brev fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet, datert 21.mai 2014, om en tydelig soneforvaltning i rovviltforvaltningen.

Naturmangfoldloven

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009 nr. 100, legger rammen for forvaltningen av naturressursene, jf. § 1. Etter § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og artene skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Naturmangfoldloven § 7 sier at prinsippene i §§ 8 til 12 skal

legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Tiltak etter naturmangfoldloven skal også avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målsettingen nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning i rovviltforskriften § 1.

Rovviltforskriften

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for hver enkelt region er gitt i § 4 første ledd bokstav a til h. Region 4 og 5 vil iht. stortingsbehandling 6. juni, ha et felles bestandsmål på 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Når bestandene av den enkelte art ligger over de regionale bestandsmålene har rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Det er et absolutt krav om at rovviltnemndene må være beslutningsdyktige i henhold til § 7 fjerde ledd.

Ved vurdering om nemnda har myndighet legges data om siste års yngling for brunbjørn og ulv til grunn, mens gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum. Den siste offisielle bestandsrapporten er: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia NR: 1, 2016.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Rovdata som skal gi data om status og utvikling i bestandene. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionene denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om lisensfelling

Lisensfelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 10. Lisensfelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv skal være et skademotivert virkemiddel for å begrense veksten og/eller utbredelsen av rovviltartene. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for lisensfelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 10 og 13. Fellingsperioden for ulv er innenfor sonen fastsatt fra og med 1. januar til og med 15. februar og utenfor sonen fra og med 1. oktober til og med 31. mars.

Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen

Den 1.4.2012 ble Miljødirektoratet og Naturvårdsverket enige om felles retningslinjer for å bedre den genetiske situasjonen til den skandinaviske ulvepopulasjonen. Disse

retningslinjene skal sørge for at genetisk viktige individer skal få muligheten til å bidra med sine gener inn i bestanden. Dette skal blant annet gjøres ved å skjerme dem fra å bli felt under lisensfelling.

Felles strategier for forvaltning av ulv i region 4 og 5

I felles strategier for forvaltning av ulv heter det:

- Lisensfelling av ulv kan iverksettes når data fra overvåkingsprogrammet viser at bestanden ligger over bestandsmålsettingen for region 4 og 5.
- Lisensfelling kan også iverksettes for å ta ut ulv utenfor forvaltningssonen, uavhengig av bestanden for øvrig, forutsatt at det ikke er skadelig for bestandens overlevelse.
- Dersom det er kartlagt revirhevdende individ med særlig viktig genotype (immigrant) innenfor forvaltningsområdet for ulv, skal dette/disse parene prioriteres bevart ved eventuell iverksetting av lisensfelling.
- Ved vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrensning av fellingsområde og kvotefordeling følge prinsippene for den differensierte forvaltningen i regionene.
- Ved prioritering av stasjonær ulv eller familiegruppe som tillates tatt ut, skal det legges vekt på områdets betydning som beitemark, potensialet for framtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Det skal også legges vekt på å oppnå byrdefordeling ved en utskifting av konfliktfylte familiegrupper når bestandssituasjonen tillater dette, slik at ikke de samme områdene skal opprettholde familiegrupper over lang tid.

Om saksbehandlingsfrister

Klima og Miljødepartementet har i brev dat. 16. desember 2013 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. En viktig hensikt med instruksene er at saker om kvotejakt og lisensfelling av rovvilt skal behandles mens de ennå er aktuelle. Departementet ber derfor om at saksbehandlingen legges opp slik at fristene kan holdes også der vedtakene påklages. Det betyr normalt at vedtak i 1. instans må fattes senest 2 ½ måned før jakt- og fellingsstart. Lisensfellingsperioden for ulv utenfor ulvesonen er fra 1. oktober til 31. mars.

Bestandsstatus og utvikling hos ulv i Skandinavia

Grunnlagsrapport

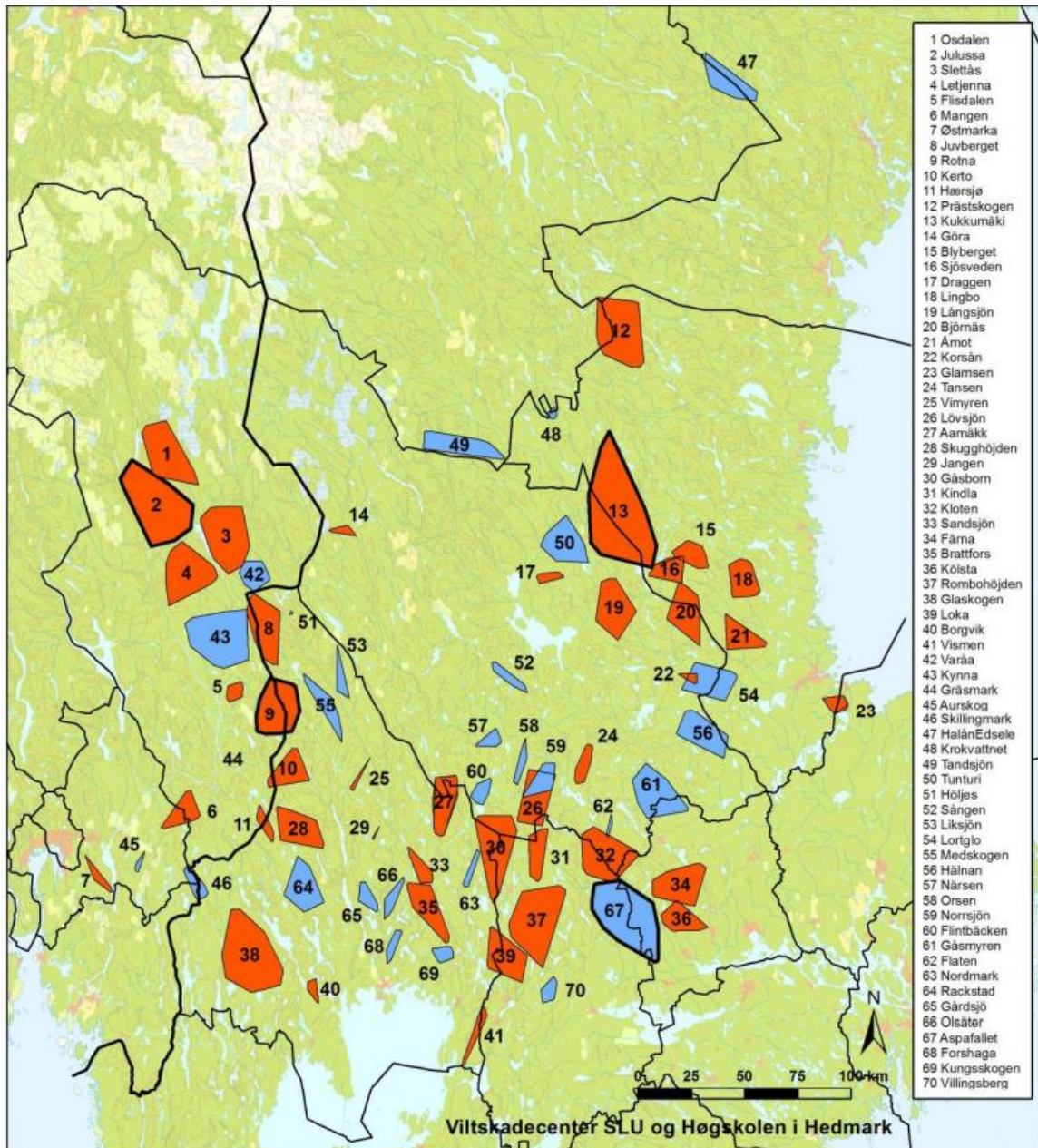
Den siste felles gjennomgangen av bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia er fra 1. juni 2016 med rapporten «*Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia NR: 1, 2016*» (vedlegg 1). Denne rapporten viser antallet ynglinger våren 2015 siden den baserer seg på sporinger vinteren 2015-2016. Rapporten er utarbeidet av Høgskolen i Hedmark i samarbeid med Viltskadecenteret Grimsø, Skandulv, Rovdata og Vilt- og Fiskeriforskningen i Sverige.

Under vises utdrag fra denne rapporten.

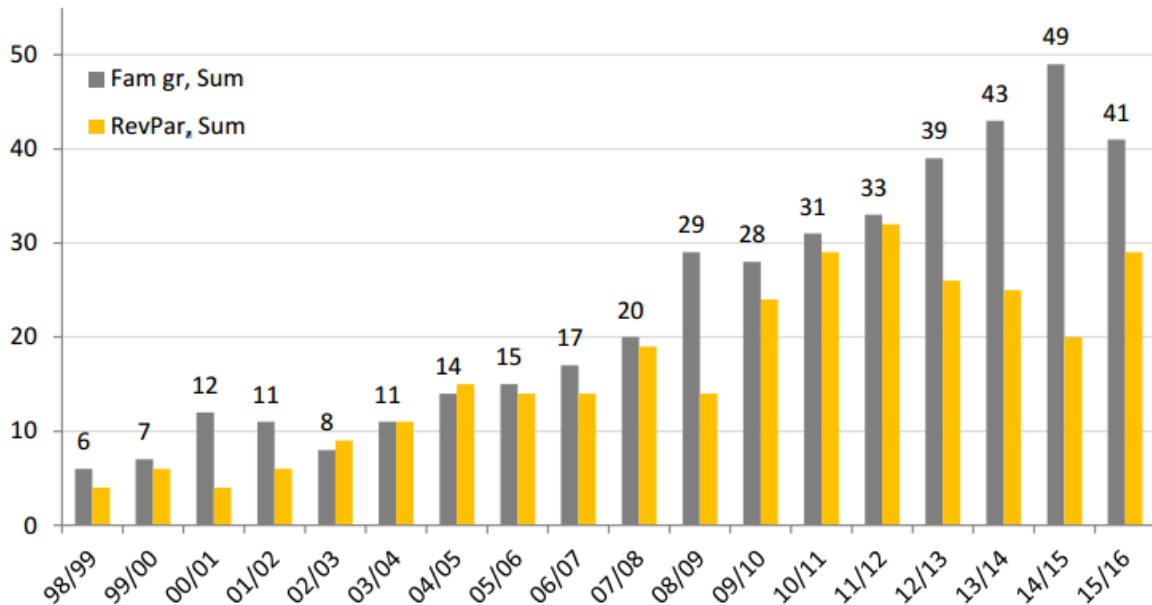
Vinteren 2015-2016 ble totalt 41 familiegrupper av ulv dokumentert i Skandinavia, hvorav 30 i Sverige, sju i Norge og fire med tilhold på begge sider av riksgrensen.

Totalt ble 29 revirmarkerende par påvist, hvorav 24 ble funnet i Sverige, ett på tvers av riksgrensen og fire i Norge.

Totalt i Skandinavia ble det ved feltregistreringer og DNA-analyser bekreftet 43 valpekull i 2015, hvorav 32 ble påvist i Sverige, fire i svensk-norske grenserevir og sju i Norge.

Figur 1: Kart over familiegrupper og par vinteren 2015-2016 (familiegrupper røde polygoner og revirmarkerende par blå polygoner)

Figur 2: bestandsutvikling i Skandinavia 1999-2016

Bestandsutvikling

Generelt har den skandinaviske ulvestammen vært i vekst gjennom mange år siden 1990-tallet. Det er vanskelig å avgjøre om vinterens registreringer viser fortsatt vekst i den felles svensk-norske ulvestammen. Summen av antall familiegrupper og par er tilnærmet på samme nivå som i forrige registreringssesong, men beregnet antall ulver i Skandinavia gir ca. 30 færre dyr enn beregnet antall for fjorårssesongen.

I Norge var det en markert økning i antall individer, antall familiegrupper og antall valpekull i helnorske revir (sistnevnte fra to til sju), men derimot var det ingen markert økning i antall revir. Denne motsetning kan forklares ved økt overlevelse av revirhevdende ulver på norsk side og som deretter har ynglet (Wabakken & Maartmann 2016).

Genetikk

Fire nye finsk-russiske ulver ble dokumentert (alle hanner). Tre av disse er senere bekreftet døde, mens den fjerde etablerte revir som par i Dalarnas län. To tidligere kjente finsk-russiske ulver hadde fortsatt tilhold i Sverige, én hann i en familiegruppe med årssvalper født i 2015 (Prästskogen) og én som enslig stasjonær tisper (Tiveden). Den gjennomsnittlige innavlskoeffisienten, som reflekterer innavlsnivået i den skandinaviske ulvestammen, ble beregnet til 0,24 for vinterens registrerte familiegrupper, en svak bedring i forhold til foregående år.

Kjent avgang av ulv

I Norge er det i 2016 (per 7. juni) en kjent avgang på 6 ulver. I 2015 ble det dokumentert 14 døde ulver i Norge.

Skader på husdyr og tamrein

Beitenæringen er i Meld.St. 9 (Landbruks- og matpolitikken) beskrevet som «et naturvennlig matproduksjonssystem og et premiss for det kulturbetingete naturmangfoldet i kulturlandskapet og bidrar til oppfylling av forpliktelser etter Den europeiske landskapskonvensjonen».

I Hedmark ble det iht. Rovbase erstattet 646 sauer tatt av ulv i 2015. I Elgå reinbeitedistrikt ble det erstattet 17 kalv tatt av ulv. Tilsvarende tall for Oslo og Akershus er 245 sau. Ingen husdyr er erstattet i Østfold.

Skadene som forårsakes av ulv varierer mye fra år til år, og skadene er i all hovedsak knyttet til ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Dette skyldes at det innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i stor grad gjennomføres tyngre forebyggende tiltak, som flytting og beiting på inngjerdet område, og at det i liten grad er frittgående sau i utmark i dette området.

Skadene forårsaket av ulv på sau utenfor ulvesonen har de siste tre årene økt i Akershus, mens det har vært store årlige variasjoner i Hedmark. Det er dermed vanskelig å se noen klar trend.

Vurderinger og innstilling fra sekretariatene

Om rovviltnemndenes myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av ulv

Rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling, jf forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd.

De siste opplysningene om bestandssituasjonen for ulv i Norge er rapporten "*Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015-2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia NR: 1, 2016*", utarbeidet av Høgskolen i Hedmark. I den er det påvist syv helnorske ynglinger og fire i svensk-norske grenserevir i 2015. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet, og nemndene har myndighet til å fatte kvote.

Vurderinger omkring lisensfelling av ulv

Dersom vilkårene i rovviltforskriften § 7 (bestandsmålet) er oppfylt, kan en rovviltnemnd iht. § 10 fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det vises til brev fra Miljødirektoratet datert 23.12.2010 om "Forvaltning av ulv i region 4 og 5 ved oppnåelse av bestandsmålet". Rovviltnemndene har myndighet innenfor hele region 4 og 5, både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Som det framgår av siste rapport om ulv i Norge ble det vinteren 2015-16 dokumentert 7 helnorske familiegrupper og 4 familiegrupper i grenseområdene mellom Norge og Sverige. Sekretariatene viser til at nemndene senere (i september) vil behandle sak om lisensfelling innenfor forvaltningsområdet

Sekretariatene mener at sannsynligheten for at bestandsmålet nås i 2017, er minst like stor som den har vært tidligere år. Dette grunngis i at bestanden i Norge har økt – og at det ser ut som om overlevelsen av revirmarkerende ulv også har økt de siste årene. Det er derfor grunnlag for å anta at iverksetting av lisensfelling av ulv utenfor ulvesona ikke er til hinder for at bestandsmålet nås i 2017.

Utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv skal det være lavere terskel for å åpne for lisensfelling. Dette er seinest bekreftet i felles brev fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet datert 21. mai 2014 om en tydeligere soneforvaltning i rovviltforvaltningen. Vedtak om lisensfelling må likevel begrunnes ut fra et behov for å avverge skade på husdyr og/eller tamrein. Sekretariatene anser at kunnskapen om bestandssituasjonen for ulv i Norge gir et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag for å vurdere lisensfelling, jf. nml. § 8.

Det er svært vanskelig å vite hvor mange ulver som i høst og vinter vil befinne seg i område hvor det neste beiteperiode vil være husdyr på utmarksbeite. Basert på erfaringene fra tidligere år, bør det være tilstrekkelig med en kvote på fem dyr utenfor forvaltningsområdet og utenfor området benyttet av Osdalsflokken, hvor det anbefales en egen kvote.

Ut fra formålet med lisensfelling, de foreliggende fakta om skader på husdyr, strategiene for forvaltning av ulv og vedtatt politikk, vil sekretariatene anbefale at rovviltnemndene åpner for lisensfelling med sikte på å ta ut hele Osdalsflokken, og i tillegg fem dyr utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Sekretariatene anbefaler at fellingsperioden i området benyttet av Osdalsflokken starter 1. januar 2017. Osdalsflokken bestod av minst fire individer vinteren 2016 (foreldrepar og avkom fra 2015). Normalt får familiegrupper hvor det revirmarkerende paret (alfaparet) er intakt valper hvert år (unntak forekommer), mens fjorårsvalpene normalt vandrer ut av reviret på ettervinteren. Sekretariatene anser det som sannsynlig at det ble født et nytt kull i mai 2016. På høsten vil normalt valpene benytte et mindre område av reviret, mens foreldrene streifer, jakter og markerer reviret. Manglende sporsnø på høsten fører til at man

ikke kan registrere om det går valper igjen i området. Sekretariatene mener at man bør etterstrebe å ta ut hele familiegrupper og unngå at foreldreindivider felles slik at valper blir gående igjen alene. Det tilsier at lisefelling i dette området bør starte senere, jf. også rovviltforskriften § 10 om fastsatt fellingsperiode innenfor ulvesona. Ved fellingsstart 1. januar vil det være vesentlig bedre muligheter for sporsnø. Sekretariatene regner en kvote på åtte dyr i Osdalen som tilstrekkelig.

Osdalen- og Julussaflokken har til dels overlappende revir. Ledertispa i Julussaflokken er definert som genetisk viktig (F1-individ). I henhold til føringer i forvaltningsplanen og avtale med svenske myndigheter om bevaring av genetisk viktige individer, bør det avgrenses en buffersone for å hindre at genetisk viktige individer fra Julussareviret felles.

Sekretariatene har i vurderingen også tatt hensyn til den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml § 10. Prinsippene i § 11 (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) anses ikke å være relevante i denne sammenheng. Sekretariatene anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om bestandssituasjonen og effekten av påvirkning, slik at føre-var-prinsippet nedfelt i § 9 i naturmangfoldloven her tillegges liten vekt.

Sekretariatene vurderer at et uttak av inntil 8 dyr innenfor Osdalsreviret og 5 dyr utenfor ulvesona for øvrig ikke vil påføre bestanden irreversibel skade jfr. nml § 5, eller være til hinder for at bestandsmålet nås også i 2017. Til grunn for denne vurderingen ligger også Stortingets vedtatte bestandsmål for ulv i Norge og de rammer som gjelder for ulveforvaltningen.

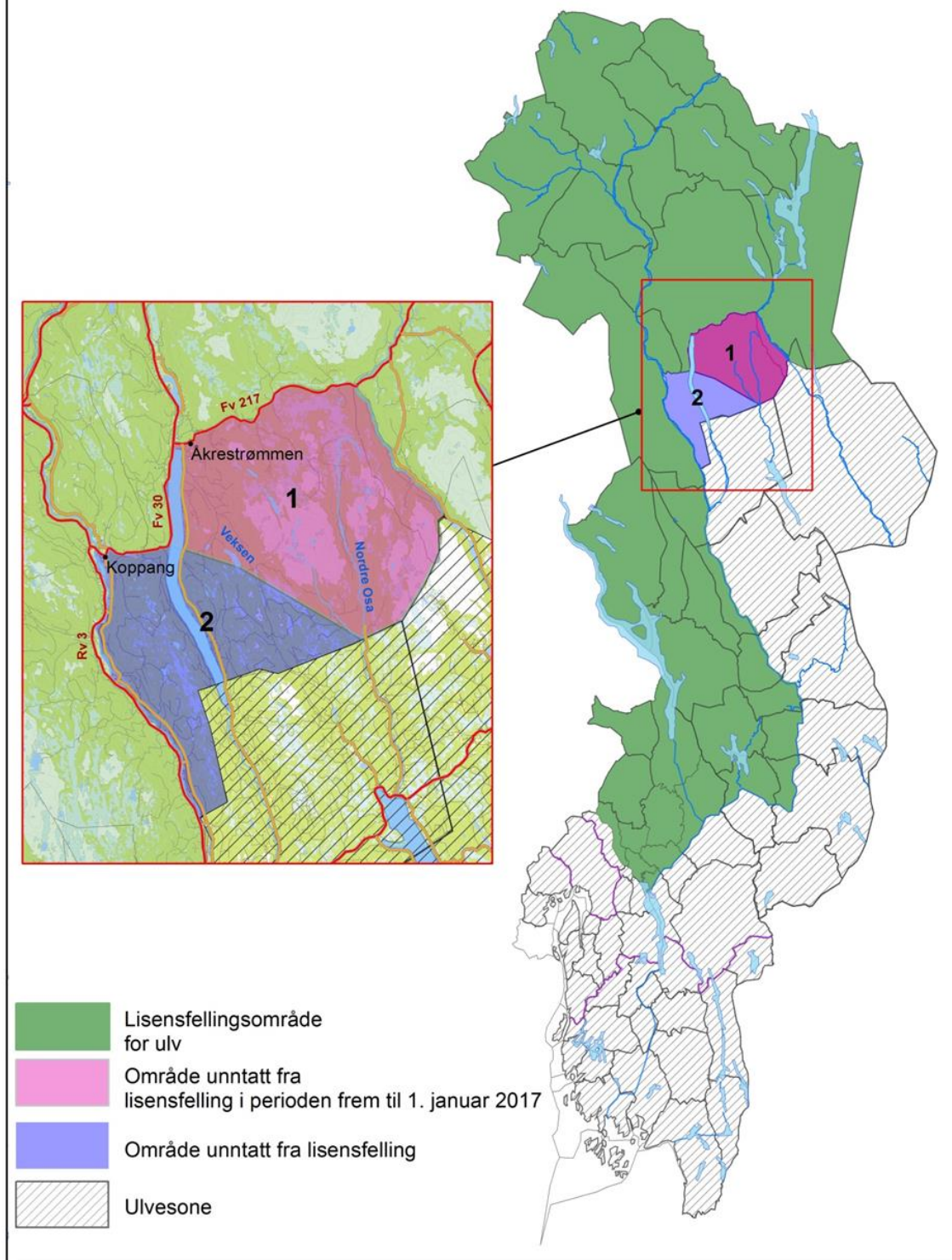
Lisensfellingsområdet bør omfatte de områder der potensialet for skader på bufe eller tamrein er størst, og hvor man kan anta at ulv oppholder seg stasjonært. Videre bør det legges vekt på å unngå fare for at det felles genetisk viktige individer. Sekretariatene viser til de felles forvaltningsstrategiene for ulv i region 4 og 5, samt til brevet fra Miljødirektoratet og Naturvårdsverket om forvaltning av genetisk viktige individer.

Forskrift om forvaltning av rovvilt fastsetter i § 10 at fellingsperioden for ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv er fra 1. oktober til og med 31. mars.

Kommunikasjon og rapportering

Det er tidligere stilt krav om at jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst én gang daglig under fellingsforsøk. Sekretariatene anbefaler at dette kravet videreføres. Fylkesmannen oppretter en ulvetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Fylkesmannens løsning for SMS-varsling om status for lisensfellinga. Videre gir rovviltforskriften jegeren plikt til rapportering av felte og påskutte dyr.

Forslag- område for lisensfelling av ulv 2016/17

Figur 3: Forslag til område for lisensfelling av ulv utenfor forvaltningsområdet for ulv 01.10.2016 til og med 31.03.2017.

Sekretariatens forlag til vedtak

Vedtak 1 (myndighet)

Roviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Den siste felles gjennomgangen av bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia er fra 1. juni 2016. Den viser 7 helnorske familiegrupper og 4 felles med Sverige.

Roviltnemndene anser med det at de formelt har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv, jf. §§ 4, 7, 8 og 10 i rovviltforskriften.

Vedtak 2 (kvote utenfor forvaltningsområdet for ulv)

Ut fra den foreliggende bestandssituasjonen for ulv som er basert på sist tilgjengelig kunnskap, finner rovviltnemndene at det bør åpnes for følgende lisensfelling kvote utenfor forvaltningsområdet for ulv, for lisensfellingsperioden 2016/2017:

- Utenfor ulvesonen i Akershus og Hedmark og samtidig utenfor områdene som benyttes av hhv. Julussaflokken og Osdalsflokken (jf. vedlagt kart): 5 dyr.
- Innenfor området benyttet av Osdalsflokken for forsøksvis ta ut hele denne flokken: 8 dyr.

Roviltnemndene anser at et slikt uttak utenfor ulvesonen ikke er til skade for ulvens overlevelse.

Vedtak 3 (områdeavgrensning)

Roviltnemndene fatter vedtak om å åpne for lisensfelling utenfor ulvesonen med avgrensning som følger:

- Akershus fylke utenfor ulvesona
- Hedmark fylke utenfor ulvesona, med unntak for et nærmere avgrenset område benyttet av Julussaflokken:
 - Området som er unntatt fra lisensfelling omfatter: Området i Stor-Elvdal og Rendalen kommuner som ligger sør for Fv. 30 og øst for Glomma. Videre det området på østsiden av Storsjøen som ligger sør og vest for følgende grense; i en rett linje fra det punktet hvor Nordre Osa krysser kommunegrense mellom Åmot og Rendalen kommuner til sørenden av innsjøen Veksen. Videre i en rett linje over Storsjøen til Fv. 30 der denne skiller lag med Storsjøen ved utløpet av elva Burua.
- Området benyttet av Osdalsflokken som har egen kvote og lisensfellingsstart 1. januar:
 - Området som ligger sør for Fv. 217 og vest for Trysil-/ Femundvassdraget, samt nord og øst for følgende grense; i en rett linje fra det punktet hvor Nordre Osa krysser kommunegrense mellom Åmot og Rendalen kommuner til sørenden av innsjøen Veksen. Videre i en rett linje over Storsjøen til Fv. 30 der denne skiller lag med Storsjøen ved utløpet av elva Burua.

Roviltnemndene har vedtatt slik avgrensning for å ivareta genetisk verdifull tisper i Julussaflokken, samt for å fastsette start for lisensfelling av Osdalsflokken til 1. januar 2017.

Vedtak 4 (tidsavgrensning)

- Lisensfellingsperioden fastsettes til 1. oktober 2016 til og med 31. mars 2017 utenfor forvaltningsområdet for ulv og utenfor området benyttet av Osdalsflokken, jf. vedlagt kart.
- For området benyttet av Osdalsflokken, settes fellingsperioden fra og med 1. januar 2017 til og med 31. mars 2017.

Rovviltnemndene har begrenset fellingsperioden for Osdalsflokken for å redusere risikoen for at foreldrene felles, og ikke valpene, i en periode hvor valpene i mindre grad kan skaffe næring på egenhånd.

Vedtak 5 (jegerens plikter vedr. status)

- Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk.
- Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Fylkesmannens løsningen for SMS-varsling om status for lisensfellinga.

Vedtak 6 (endringer)

Ut i fra dagens kunnskap anser rovviltnemndene å ha tatt de forholdsregler som skal tas for å ivareta genetisk viktige individer. Dersom ny kunnskap om genetisk viktige individer skulle komme, kan fylkesmennene i samråd med lederne av rovviltnemndene i region 4 og 5 fatte de nødvendige tiltak som skal redusere sannsynligheten for at disse felles.

Disse vedtakene er enkeltvedtak, og kan påklages til Klima- og miljødepartementet i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent. Eventuell klage sendes via Fylkesmannen i Oslo og Akershus eller Fylkesmannen i Hedmark, som sekretariat for rovviltnemndene i region 4 og 5.